

A technikai partnerek és szolgáltatók szerepe a SEPA fizetési módok megvalósításában

Rácz Zsolt

A SEPA kivételes lehetőségeket jelent az informatikai szolgáltatók, szoftverszállítók, pénzforgalmi feldolgozók, rendszerintegrátorok és szaktanácsadó cégek számára!

Melyek a megrendelői elvárások?

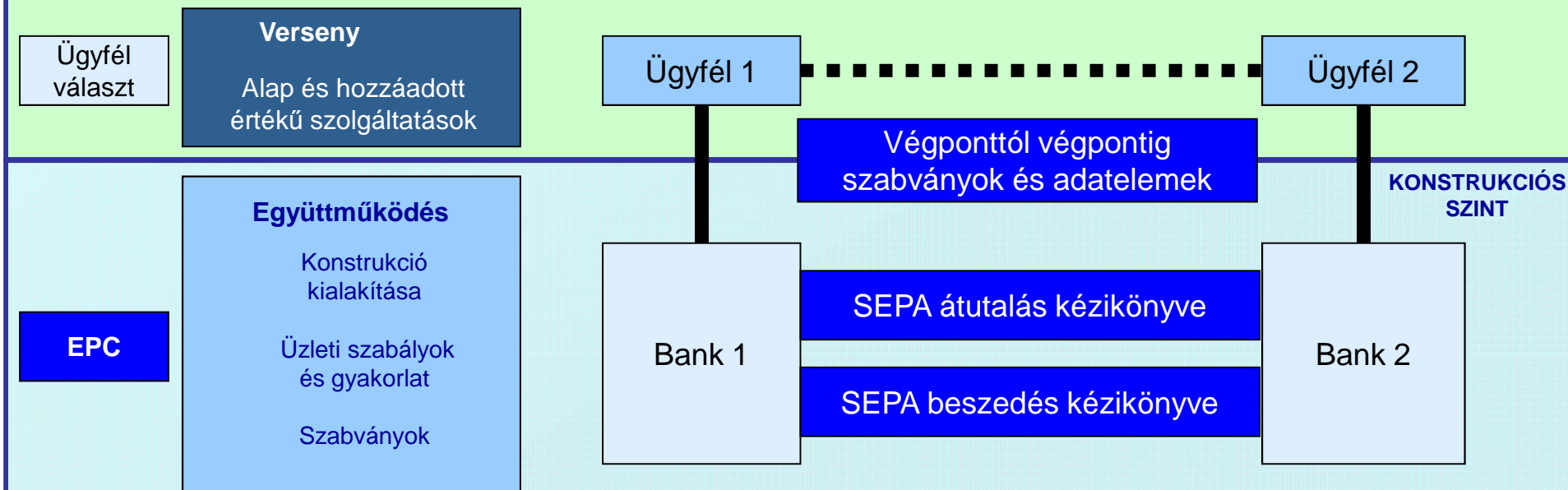
A háttérszolgáltatókkal - szoftver szállítókkal, pénzforgalmi feldolgozókkal, rendszerintegrátorokkal, szaktanácsadókkal - szemben az az igény, hogy biztosítsák azokat az új, költségtakarékos termékeket és szolgáltatásokat, amelyek ügyfeleik - a bankok, és azok ügyfelei, köztük a vállalkozások és közigazgatási intézmények - számára lehetővé teszik a SEPA fizetési módokra történő gyors és minél kisebb kockázatok melletti átállást.

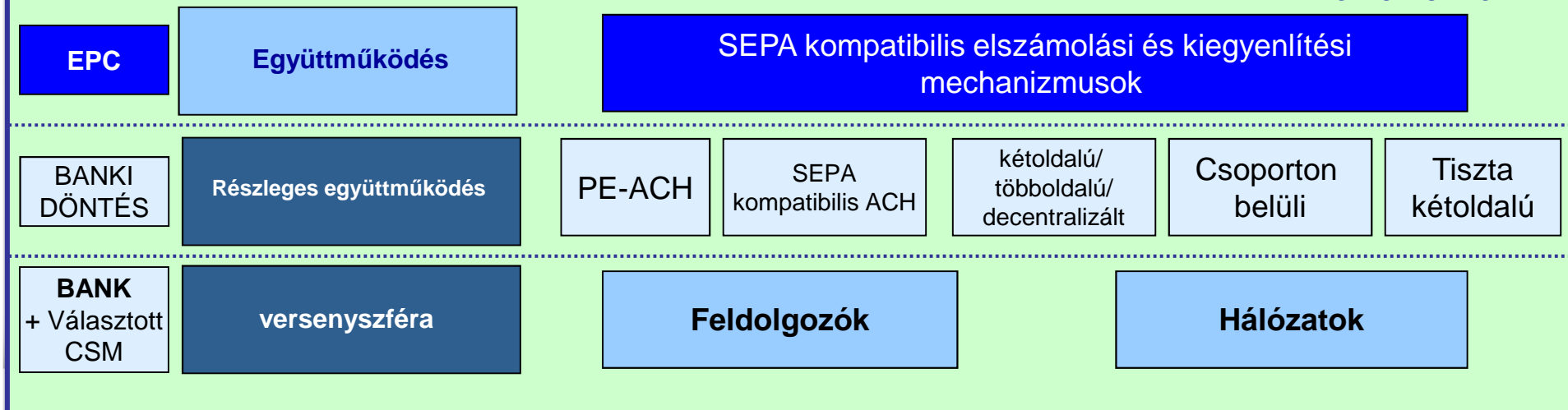
Mi lenne a feladat?

- A SEPA átutalási és SEPA beszédési modellhez, továbbá a SEPA rendszer "önteszteléséhez" szükséges, grafikus felhasználói felülettel ellátott szoftvercsomagok kidolgozása.
- Értéknövelt szolgáltatásokat, például felhatalmazás-kezelést illetve IBAN és BIC konverziót és ellenőrzést lehetővé tevő alkalmazások kialakítása.
- Központi pénzforgalmi architektúra kialakítása a meglévő pénzforgalmi szolgáltatások versenyképességének fenntartása érdekében a SEPA bevezetése után.
- A fizetési láncban résztvevő szereplők valamint az általuk használt alkalmazások közötti elérhetőség (konnectivitás) és integráció növelése. Ehhez olyan, az ISO 20022 üzenetszabvány előírásait figyelembe vevő adatátviteli szolgáltatásokra lesz szükség, amelyek értéknövelt információ-szolgáltatást tesznek lehetővé a pénzforgalmi megbízásokkal kapcsolatban (például a fizetések automatikus nyomkövetése és egyeztetése, likviditás/cash-flow előrejelzés).
- Biztonságos kereskedelmi és pénzforgalmi kapcsolatok biztosítása, például könnyen kezelhető digitális aláírási rendszer révén.
- Támadásokkal szembeni védelem, különösen a közel valós idejű pénzforgalmi rendszerek és új protokollok (például EMV) telepítése során.
- Moduláris felépítésű kártyakezelési megoldások.
- A fizetési információk és az azokhoz kapcsolódó ügyfeladatok védelme, például a kereskedőknél telepítendő PCI adatbiztonsági rendszerek támogatása révén.

TERMÉK ÉS SZOLGÁLTATÁSI SZINTEK

INFRASTRUKTÚRA SZINT

Érintett banki funkciók, rendszerek

Tranzakció befogadás	Elektronikus befogadási csatornák (home banking, internetbank, mobilbank, telebank, ATM) Papíralapú feldolgozó rendszer
Számlavezetés	Fióki Front-end rendszer(ek) Számlavezető rendszer(ek) Díjelszámoló rendszer Kivonat készítő rendszer
Könyvelés-számvitel Pénzforgalmi funkciók	Főkönyvi könyvelő rendszer GIRO kötegelt interface rendszer (AGIRO/B), ill. megbízások napközbeni kötegelt exportálása és importálása Klíring egyeztetéseket lebonyolító rendszer
Pozícióvezetés	Treasury rendszer(ek) Értékpapír rendszer
Információs szolgáltatás	Vezetői információs rendszer
Egyéb	Middleware Interface programok

A SEPA FIZETÉSI MÓDOK BEVEZETÉSÉHEZ SZÜKSÉGES INFORMATIKAI MEGOLDÁSOK

A SEPA fizetési módok bevezetése megfelelő informatikai megoldásokat igényel mind a pénzforgalmi szolgáltatók, mind pedig a pénzforgalmi szolgáltatásokat igénybevevők oldalán.

Az előadás során megpróbálom felvázolni egyrészt a bankok, másrésztől azok ügyfelei - köztük a vállalatok és közigazgatási intézmények - számára kialakítandó informatikai megoldások során figyelembe veendő szempontokat.

A bankok számára kialakítandó informatikai megoldásoknak tartalmazniuk kell:

- A SEPA átutalások lebonyolításához szükséges szoftvercsomagot, amely lehetővé teszi:
 - átutalások indítását és fogadását (átutaló bankja, kedvezményezett bankja) IBAN számlaszámok és BIC kódok kezelését, ISO 20022 szabványú üzenetek kezelését,
 - A kivételkezelést (visszatérítés, visszinkasszó, visszautasítás egyeztetését), valamint interfész kapcsolat létesítését a bank által tetszőlegesen választott háttérszolgáltatókkal.

A határokon átnyúló eurófizetésekről szóló, 924/2009/EK számú EU rendelet a közvetlen beszedési szolgáltatásokat nyújtó bankok számára 2010. novemberi határidőt szab a SEPA beszedési szolgáltatások indítására.
- A SEPA közvetlen beszedések az alábbi szoftver megoldásokat igénylik:
 - külső banki rendszerekkel való kapcsolatot lehetővé tevő, a SEPA beszedést támogató, beépített interfészek,
 - "on us" és "not on us" közvetlen beszedések kezelése, a bankcsoporton belüli illetve határon átnyúló tranzakciók megfelelő belső útvonalirányításának (routing) biztosítására,
 - a fizetési módhoz tartozó időkeretek ellenőrzése a beszedésre, visszatérítésre, visszinkasszóra, visszautasításra előírt kronológiai szabályok betartása érdekében.
 - felhatalmazás-kezelés
 - meghatározott kritériumokon alapuló fizetés-leállítás (a kötelezett védelme érdekében).
 - a háttérszolgáltatókon keresztül a banki rendszerbe érkező visszatérítések, visszinkasszók, visszautasítások egyeztetése a folyamatban levő beszedésekkel, a SEPA beszedési modellben előírt vonatkozó időkeretek betartásának ellenőrzése.
 - az esedékességi dátum felülírása; a visszautasított beszedések automatikus újraindítása; riportálás; IBAN számlaszámok/BIC kódok BBAN számlaszámból való származtatása.

A vállalatok, KKV-k és közigazgatási intézmények számára kialakítandó informatikai megoldásokkal szembeni követelmények:

- Számos vállalkozásnál még nem tudatosult, hogy a SEPA fizetési módok bevezetése hogyan érinti majd a vállalat jelenlegi folyamatait és informatikai rendszereit. Különösen a kis- és középvállalkozások esetében áll fenn a veszélye annak, hogy a szükséges informatikai tudás és erőforrások hiányában nem tudnak időben felkészülni addigra, mire a meglévő rendszerek és az új SEPA fizetési módok párhuzamos alkalmazására megengedett határidő lejár.
- A fentiek miatt fontos, hogy a vállalkozások számára megfelelő SEPA-kompatibilis megoldások - például ERP rendszeralkalmazások - álljanak rendelkezésre, beleértve a szükséges, könnyen érthető felhasználói útmutatókat. Mivel a SEPA fizetési módok és alkalmazási útmutatók továbbfejlesztése és módosítása is előre meghatározott, kiszámítható rendben történik, az informatikai fejlesztők ügyfeleik számára meg tudják adni azt a segítséget, amellyel az ügyfelek ERP rendszereiket rövid idő alatt hozzá tudják igazítani az EPC által kiadott dokumentáció legfrissebb, érvényes verzióihoz.
- A SEPA-kompatibilis ERP alkalmazásokkal szemben elvárás, hogy azok tegyék lehetővé az ügyfél-bank interfészek optimális kialakítását, valamint - az átláthatóság biztosítása érdekében - a fizetési folyamatok státuszfigyelését. További elvárás, hogy rugalmas engedélyezési eljárások és elektronikus aláírások révén biztosítsák a kimenő átutalások auditálási követelményeknek való megfelelését. Végül, de nem utolsósorban, olyan megoldásokat kell tartalmazniuk, amelyek a cash managerek számára lehetővé teszik a fizetési formátum (Payment Medium Format) egyszerű és gyors konfigurálását illetve módosítását.
- A több leányvállalattal rendelkező vállalatok esetében a SEPA-kompatibilis informatikai megoldásnak tartalmaznia kell egy közös pénzforgalmi feldolgozó központ létrehozásának a lehetőségét, amely a teljes bejövő és kimenő pénzforgalmat - beleértve az összes SEPA átutalást és SEPA beszédést - központilag kezeli.

AZ ISO 20022 ÜZENETSZABVÁNNYAL VALÓ KOMPATIBILITÁS

Az elektronikus banki rendszerekkel illetve egyéb fizetési hozzáférési csatornákkal szemben követelmény, hogy azok kompatibilisak legyenek az ISO 20022 üzenetszabványon alapuló új SEPA adatformátummal, valamint tegyék lehetővé az egész folyamatot átfogó automatikus, end-to-end feldolgozást

A bankok számára kialakítandó informatikai megoldásokkal szembeni igények

Az elektronikus banki rendszerekkel illetve egyéb fizetési hozzáférési csatornákkal szemben alapkövetelmény, hogy azok kompatibilisak legyenek az ISO 20022 üzenetszabványon alapuló SEPA adatformátummal. Biztosítaniuk kell továbbá a lehetőséget, hogy a SEPA fizetési tranzakciók elszámolása és teljesítése során az ISO 20022 üzenetszabványt alkalmazó bankok a kötelezett és a kedvezményezett szempontjából lényeges, a fizetés egyeztetését szolgáló adatokat a teljes feldolgozási láncon át zavarmentesen továbbítani tudják, ami az egész folyamatot átfogó végponttól végponti terjedő automatikus (STP) feldolgozást jelent.

- Fájlfogadás, adatbevitel.
- Értelmezés (parsing) és átalakítás a fizetési fájl funkcionális egységekre történő lebontása érdekében.
- Duplikáció ellenőrzés, adatminősítés és -hitelesítés az adatok integritásának ellenőrzése érdekében.
- A fizetési objektum átalakítása a kézbesítési csatornának vagy hálózatnak megfelelő formátumra (pl. SWIFT MT 103), valamint ugyanezen szolgáltatás keretében a fizetési objektum státuszának módosítása (pl. az egyes visszaigazolások - pl. elszámolás - megtörténte után).

A vállalatok, KKV-k és közigazgatási intézmények számára kialakítandó informatikai megoldások - 1

A SEPA kompatibilis ERP rendszerrel szemben alapkövetelmény, hogy az a teljes fizetési és egyeztetési folyamaton át kezelni tudja az új ISO 20022 üzenetszabványt. Az ISO 20022 üzenetszabvány jelentősége az ERP rendszerek szempontjából ugyanakkor túlmutat a SEPA fizetési módokon. Az ISO 20022 szabványú üzenetek dinamikusan bővíthető alkalmazása lehetővé teszi a bank-ügyfél és ügyfél-bank kommunikáció szabványosítását a SEPA-n kívüli, más fizetési tranzakciók esetében is.

A vállalatoknak és informatikai partnereiknek az informatikai rendszerrel kapcsolatban a következő szempontokat kell figyelembe venniük:

- Biztosítani kell, hogy a készpénzforgalmi (cash management) rendszer mind a kimenő (pénzforgalmi megbízás), mind a bejövő (számlakivonat) oldalon kezelni tudja az új fizetési formátumokat. Ez megoldható közvetlenül az ERP rendszerekben, amelynek alkalmasnak kell lenniük natív XML üzenetek létrehozására és feldolgozására. Alternatív megoldásként a vállalat beszerezhet olyan közvetítő szoftvert (middleware-t), amely a kimenő és bejövő üzeneteket átalakítja a vállalat ERP rendszerei által használt formátumra.
- Biztosítani kell a fizetési üzenet megfelelő törzsadatokkal történő automatikus kitöltését (pl. SEPA beszédésnél a felhatalmazás-azonosító), annak érdekében, hogy a partner bank fel tudja dolgozni a megbízást.

A vállalatok, KKV-k és közigazgatási intézmények számára kialakítandó informatikai megoldások - 2

- Figyelembe kell venni az egyes SEPA tagországokban alkalmazott SEPA adatformátumok között lehetséges árnyalatnyi eltéréseket. Miközben a helyi gyakorlathoz történő testreszabás hordoz bizonyos kockázatot a szabványtól való "eltávolodás" tekintetében, ugyanakkor a helyi adaptációk hasznos példaként is szolgálhatnak a SEPA fizetési modellek egyes helyi, specifikus fizetési módokra való alkalmassá tételére. Informatikai szempontból ügyelni kell arra, hogy ezek az eltérések ne akadályozzák az egységes SEPA adatformátumok kezelését.
- A vállalat pénzforgalmi rendszerfolyamait úgy kell módosítani, hogy azok megfeleljenek a bankok által az új fizetési instrumentumok befogadására illetve feldolgozására előírt határidőknek. Például: a rendszeres beszedési megbízást a beszedőnek az esedékesség előtt két nappal kell megadnia.
- Ki kell alakítani a stratégiát a kivételkezelésre vonatkozó új eljárási szabályok, időkeretek és üzenetek kezelésére, vagyis a "V" tranzakciók (visszautasítás, visszaküldés, visszafizetés) támogatására és azok ERP rendszerbe való beépítésére, beleértve az azok nyomán szükségessé váló utóműveleteket (például: lekönyvelt bizonylat visszakönyvelése).
- El kell végezni a szükséges migrációs teszteket a vállalat-bank kommunikáció működésének ellenőrzésére.

AZ IBAN SZÁMLASZÁM ÉS BIC BANKI AZONOSÍTÓ KÓD TÁMOGATÁSA

A SEPA átutalási rendszerben az IBAN (nemzetközi bankszámlaszám) és a BIC kód (banki azonosító kód) a kizárólagosan használt azonosítók. Az IBAN számlaszámot és BIC kódot a legtöbb országban eddig csak a nemzetközi átutalásokhoz használták. A SEPA rendszer a belföldi forgalomban is ezeket alkalmazza. Az ügyfélnek – hacsak bankjával másként nem állapodott meg – kötelezően meg kell adnia a kedvezményezett IBAN számlaszámát és a kedvezményezett bankjának BIC kódját.

A bankok számára kialakítandó informatikai megoldásokkal szembeni követelmények

- A SEPA eurofizetési tranzakciók végrehajtásának nélkülözhetetlen feltétele a törzsadatok IBAN és BIC konverziója. Az IBAN számlaszámok felépítése országonként eltérő, az IBAN bankszámlaszám belföldi számlaszámok alapján, matematikai úton történő számítása pedig hibás eredményt adhat.
- A belföldi bankszámlaszámok IBAN bankszámlaszámra történő konvertálásához olyan informatikai programokra van szükség, amelyek kezelni tudják az egyes bankok csoportosítási algoritmusait, valamint a modulo 97-10 algoritmus segítségével az IBAN számlaszámban szereplő 2 számjegyű ellenőrzőszámot le tudják ellenőrizni. A banki azonosítók BIC kódra történő konverziójához olyan informatikai program szükséges, amely olvasni tudja a keresőtáblákat, azok alapján a belföldi banki azonosítókat BIC kódra konvertálja, valamint leellenőrzi, hogy a kapott BIC kód helyes-e. Funkcionális szempontból a programokkal szemben követelmény lehet a tranzakció-alapú konverzió, illetve a teljes törzsadatállomány tömegszerű konverziója. Egyes alkalmazások esetében csak az egyik, tehát csak az IBAN-ra vagy csak a BIC kódra történő konverzió, más alkalmazások esetében mindkét azonosító konverziója a követelmény.

A vállalatok, KKV-k és közigazgatási intézmények számára kialakítandó informatikai megoldásokkal szembeni követelmények

- A SEPA-kompatibilis ERP rendszerben legyen egy olyan funkció, amely a vállalatok és közigazgatási intézmények számára lehetővé teszi az IBAN és BIC kódok ügyfelektől történő bekérését valamint saját IBAN és BIC kódjuk ügyfelekkel való közlését (például a számlákon feltüntetve).
- - Az informatikai megoldások IBAN és BIC kódokra való áttérés szempontjából történő értékelése során a vállalati ügyfelek teendői:
- Annak ellenőrzése, hogy számviteli, HR, beszerzési és készpénzforgalmi rendszereik jelenlegi adatstruktúrája alkalmas-e a belföldi számlaszámok és banki azonosítók mellett az IBAN és BIC azonosítók tárolására.
- Migrációs stratégia kidolgozása a IBAN és BIC kódok vevő-, szállító-, partner- és dolgozói törzsadatokba történő bevitelére, ami történhet fokozatosan (pl. üzleti területenként vagy országonként), vagy egyszerre ("big-bang" módszer).
- Interfészek kialakítása a meglévő adatbázisokhoz, vagy megfelelő migrációs programok készítése (az utóbbiakat sok országban a banki szervezetek vagy elszámolóházak biztosítják).
- - Kommunikációs stratégia kidolgozása az üzleti partnerek felé, az üzleti nyomtatványok (pl. számlák) módosítása. Miután sok esetben az IBAN számlaszám lesz a jövőbeni pénzforgalmi tranzakciók során használt kizárólagos számlaazonosító, külön figyelni kell az IBAN szám helyességére. A BIC kóddal kapcsolatban is van néhány probléma, amire ügyelni kell, például a megfelelő fiók kód használata, vagy például az, hogy melyik BIC kódot (pl. az adott bank SWIFT BIC kódját, avagy nem-SWIFT BIC kódját, vagy a számlavezető bank BIC kódját, avagy az átirányító bank [routing] BIC kódját) kell használni.

Az IBAN konverziót és ellenőrzést végző informatikai szolgáltatással szembeni követelmények

- A vállalat szállítói adatbázisának ellenőrzése, módosítása, az adatok automatikus kitöltése, valamint az adatbázisban esetlegesen már szereplő BIC és IBAN adatmezők ellenőrzése.
- A meglévő érvényes belföldi (BBAN) számlaszámokhoz tartozó IBAN számlaszámok előállítás.
- Az érvénytelen - további adatok beszerzését vagy ellenőrzését igénylő - adatok azonosítása (érvénytelen számlaszámok, megszűnt bankfiókok). A hiányzó vagy hibás adatok ügyében a szolgáltató vegye fel a kapcsolatot kedvezményezettel.
- A szolgáltatás tartalmazza egy az adatbázissal kapcsolatos részletes értékelés elkészítése, beleértve az adatbázis további javítására vonatkozó javaslatokat.
- - A szolgáltatás tartalmazzon egy az IBAN és BIC kódok ellenőrzésére szolgáló programot, amely elvégzi a BIC és IBAN számok ellenőrzését valamint az adatok belépési ponton történő átformázását, annak érdekében, hogy a rendszerben csak a pontos bankszámlaadatok kerüljenek rögzítésre illetve feldolgozásra és csak a SEPA fizetési módok előírásainak megfelelő megbízások kerülhessenek befogadásra.

FELHATALMAZÁS-KEZELÉS

- Bármely közvetlen beszedési rendszer lényege, hogy az adott terméket vagy szolgáltatást igénybevevő kötelezett egy felhatalmazás kitöltésével a kedvezményezett eladót, szolgáltatót beszedési megbízás benyújtására, saját bankját pedig a beszedési megbízás teljesítésére hatalmazza fel.
- A SEPA beszedés során a beszedő a felhatalmazást az általa benyújtott beszedések igazolásaként köteles saját rendszerében tárolni, illetve a felhatalmazással kapcsolatos adatokat bankja rendelkezésére bocsátani. A SEPA beszedési rendszer keretében a kötelezett elektronikus úton is megadhatja a felhatalmazást.
- A bankok által opcionális szolgáltatásként biztosított elektronikus felhatalmazás lehetővé teszi az érvényes felhatalmazás meglétének automatikus ellenőrzését a teljes beszedési ciklus során. Ezáltal csökkenthető a hibás beszedések illetve visszaélések kockázata, valamint a visszautasított illetve visszafizetendő beszedések száma.

A bankok számára kialakítandó informatikai megoldásokkal szembeni igények

- A banknak el kell döntenie, hogy - értéknövelt szolgáltatásként - kíván-e felhatalmazás-kezelési szolgáltatást nyújtani (a SEPA beszedés alapkonstrukció ügyfél-bank tartományát kiegészítve a felhatalmazás-kezelési szolgáltatással). A döntést egyrészt az ügyfélkör összetétele befolyásolja, másrészt az, hogy a bank folytat-e jelentős nemzetközi tevékenységet.
- A felhatalmazás-kezelési megoldások lehetséges beszerzési forrásait tekintve a bank kétfajta megoldás közül választhat: a szolgáltatást megrendeli egy automata elszámolóháztól (amely egyéb, kiegészítő pénzforgalmi szolgáltatásokat is tud nyújtani), vagy a felhatalmazás-kezeléshez szükséges alkalmazásokat megvásárolja egy cash management vagy pénzforgalmi szoftverek területén működő szoftvercégtől. A döntés számos tényezőtől, többek között a lehetséges megoldás rendszerintegrációs lehetőségeitől függ.
- A megajánlott felhatalmazás-kezelési megoldásnak lehetővé kell tennie a banknak a SEPA fizetési modellhez való csatlakozását, azaz alkalmasnak kell lennie a SEPA beszedés szabálykönyvében előírt összes folyamat és funkció kezelésére, beleértve:
 - a beszedési felhatalmazások létrehozását és kinyomtatását (egyedi és tömegszerű feldolgozási módban),
 - a felhatalmazás adatainak dematerializálását és tárolását,
 - a felhatalmazás életciklus-kezelését (módosítás, felfüggesztés, érvénytelenítés),
 - a felhatalmazás érvényességének ellenőrzését,
 - a pénzforgalmi megbízás feldolgozására megszabott időkeretek betartását,
 - a felhatalmazás beszedőtől történő fogadásához szükséges elektronikus adatcserét,
 - a kivételek (például visszautasítás, visszavonás) feldolgozását,
 - a bank egyéb rendszereivel, például elektronikus banki és pénzforgalmi rendszereivel való integrálhatóságot,
 - előnyös, ha a szállítandó megoldás tartalmazza a bank vállalati ügyfelei számára nyújtandó hosting szolgáltatás lehetőségét

A vállalatok, KKV-k és közigazgatási intézmények számára kialakítandó informatikai megoldásokkal szembeni igények

A vállalati, KKV és közigazgatási intézményi ügyfelek olyan hatékony felhatalmazás-kezelési funkciót igényelnek, amely lehetővé teszi:

- SEPA beszedési felhatalmazás létrehozását és kezelését (egyedi és tömegszerű feldolgozási módban),
- A felhatalmazással kapcsolatos levelek létrehozását, külső dokumentumok csatolását, a felhatalmazás teljes életciklus-kontrollját: a felhatalmazás státuszának nyomonkövetését, a felhatalmazás kezelését, beleértve a változások megjelenítését (például kedvezményezett címváltozása, a felhatalmazás törlése), valamint széleskörű riportálási lehetőségeket, az átláthatóság és teljes kontroll biztosítása érdekében.
- A felhatalmazás adatainak dematerializálását, optikai archívumban történő tárolását és előkeresését. Ez gyakran a meglévő törzsadat-alkalmazások bővítését illetve más alkalmazásokkal, pl. CRM rendszerekkel vagy portálokkal való interfészkapcsolat kiépítését is magába foglalja.
- Az eseti illetve rendszeres beszedési felhatalmazások előírt feldolgozási időkereteinek kezelését.
- Beszedési felhatalmazások elektronikus küldését és fogadását a banki és üzleti partnerek felé illetve felől, beleértve az elektronikus aláírások létrehozását és kezelést.
- A felhatalmazások üzemi folyamatokkal való összekapcsolását, biztosítva például, hogy a rendszeres fizetési tranzakció-futtatások során csak érvényes felhatalmazással rendelkező SEPA beszedési megbízások kerüljenek feldolgozásra.
- A felhatalmazás-kezelés kiterjesztését a kinnlevőségekre, szerződéses tartozásokra és követelésekre, a felhatalmazás-kezelési funkció minél szélesebb körű alkalmazhatóságának biztosítása érdekében (pl. biztosítók, telekommunikációs szolgáltatók, média, közüzemi szolgáltatók).
- A nagyobb volumenű felhatalmazás-törzsadatot kezelő ügyfelek - például telekommunikációs szolgáltató cégek, biztosítók - mérlegelhetik a felhatalmazás-kezeléssel kapcsolatos informatikai és ügyviteli feladatok kiszervezését.

SEPA – A TOVÁBBI ÚT

- **Elektronikus és mobil csatornák** - Az EPC jelenleg dolgozik a SEPA fizetések lebonyolítására alkalmas elekt-ronikus és mobil csatornák kialakításán, beleértve a szükséges szabványo-kat és biztonsági követelményeket. E csatornákon keresztül az ügyfelek interneten vagy mobil telefonon keresztül is kezdeményezhetnek majd SEPA fizetéseket.
- **Bank-ügyfél kommunikáció** - A fizetési tranzakció teljesítését követően a bank feladata, hogy az ügyfelet tájékoztassa a tranzakció "végeredményéről". Ezt történhet papíralapú vagy elektronikus üzenet formájában (értesítés, kimutatás, számlakivonat).

Az egységes ügyfél-értesítési üzenetek kidolgozásához szükséges ISO szabványok már rendelkezésre állnak. Az EPC ezek alapján útmutatót készít a SEPA átutalási és SEPA beszedési szabálykönyv ISO 20022 szerinti ügyfél-értesítési üzenetekkel történő megfeleltetésére (bank-ügyfél kommunikáció). A "Guidance on Customer Reporting of SEPA Credit Transfers and SEPA Direct Debits" (Utmutató a SEPA átutalás és SEPA beszedés keretében teljesítendő ügyfél-értesítésekhez) című dokumentum az EPC honlapján lesz elérhető.

- **Elektronikus számlázás** - Az elektronikus számlázás (e-számlázás) biztonságos megoldást kínál a szállító és vevő közti elektronikus számlaküldésre, ami egyben alkalmat nyújt a felek értékesítési és beszerzési rendszereinek korszerűsítésére is. Az elektronikus számlázás célja a számlázással és fizetéssel kapcsolatos adminisztráció egyszerűsítése a papírmunka kiküszöbölése révén. Az e-számlák elektronikusan archiválhatók, így visszakeresésük is könnyebb és egyszerűbb. Az e-számlázás viszonylag új módszer, ezért a közigazgatásban és magánszférában történő alkalmazására ma még csak kevés példa van.

Az e-számlázásra vonatkozó európai szabvány kidolgozása kívül esik az EPC hatókörén. Az EPC szoros figyelemmel kíséri az Európai Bizottság által életre hívott szakértői csoport munkáját, mely egy európai elektronikus számlázási szabályrendszer megalkotásának lehetőségét vizsgálja.

Egyes vélemények szerint egy ilyen elektronikus számlázási szabályrendszer ösztönzőleg hatna a SEPA fizetési módok alkalmazására is, különösen a kis- és középvállalkozások körében

A SZABÁLYOZÁS FELÉPÍTÉSE

- SCT szabályzat (Rulebook)
- SCT alkalmazási iránymutatás (B2B IGL)
- Ügyfél-bank SCT alkalmazási iránymutatás (C2B IGL)
- Csatlakozási szerződés
- SEPA fizetési módok igazgatásának belső szabályai
- Elszámolási rendszerek működésének keretszabályai
- Rendszeres karbantartás, verziók

A SEPA ÁTUTALÁS FŐ JELLEMZŐI

- A rendszer a SEPA alapkonstrukció keretében egyedi, illetve csoportos átutalási megbízások teljesítését teszi lehetővé a SEPA teljes területén.
- A rendszer által alkalmazott szabványoknak köszönhetően az átutalások kezdeményezése, feldolgozása és egyeztetése a folyamat egészét átfogó automatizált feldolgozás keretében történik.
- A rendszer csak a SEPA tagországain belül és csak euró pénznemben történő átutalásokra alkalmazható. További előfeltétel, hogy átutalást indító és fogadó banknak SEPA átutalási rendszer regisztrált résztvevőjének kell lennie. A megbízásoknak nincs felső értékhatára.

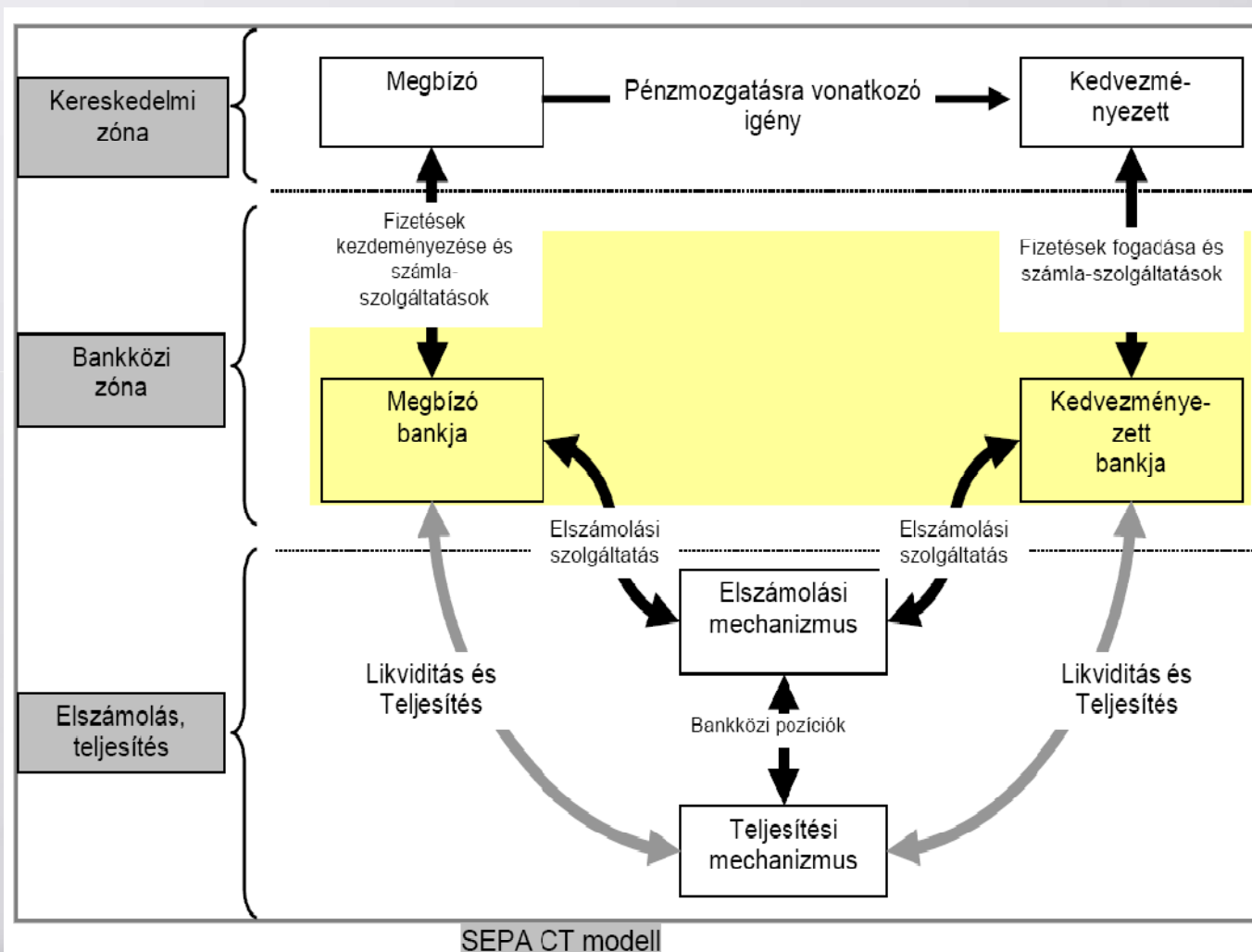

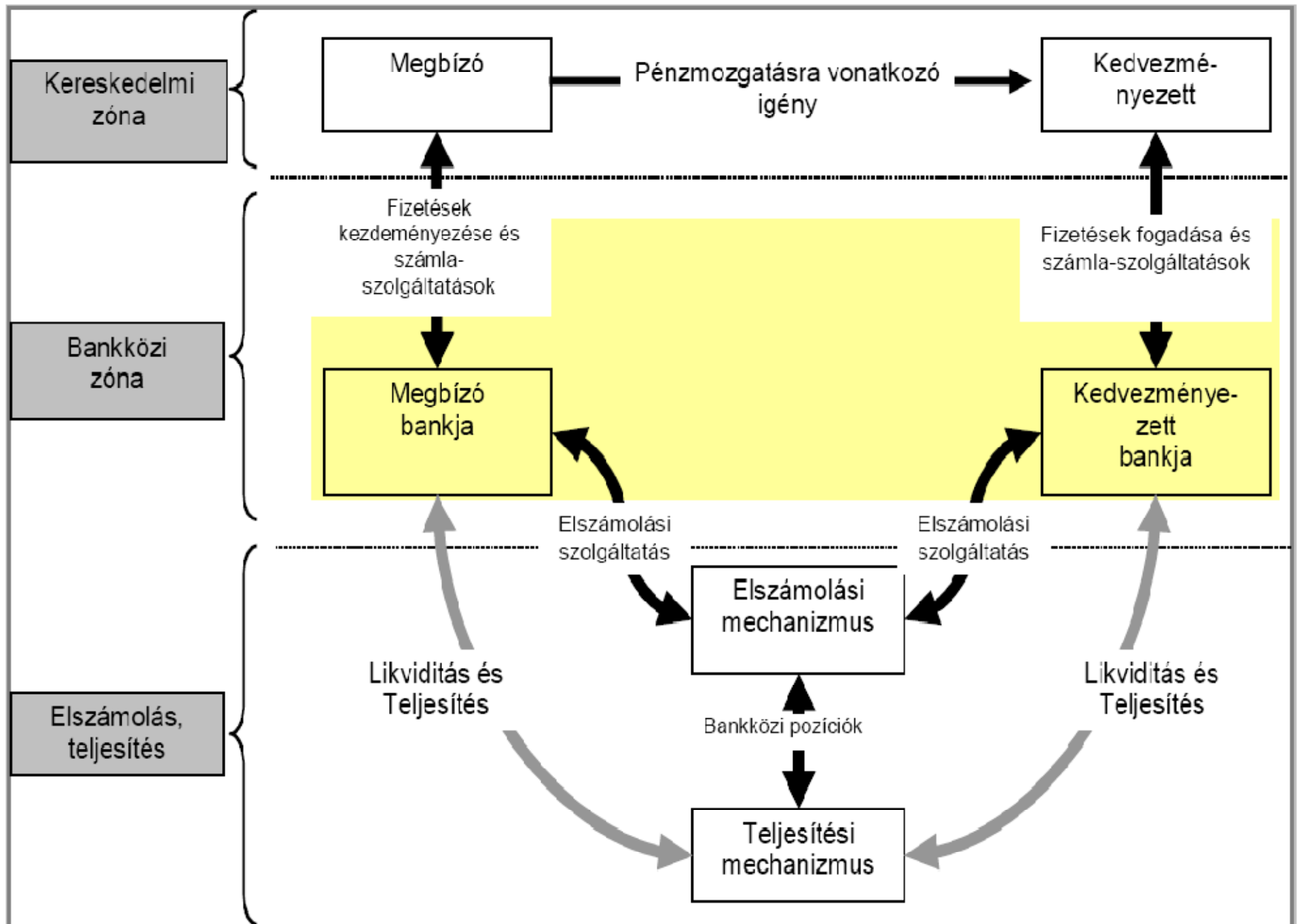
A SEPA ÁTUTALÁS JELLEMZŐI

- Teljes összeg jóváírása (SHA opció)
- D+2 napos minimális teljesítés (2012 dec. 1-től D+1 nap)
- BIC és IBAN használata
- Bővített tartalom (követelés-azonosító, átutaló tételazonosítója, bank tételazonosítója, átutaló / tényleges átutaló / kedvezményezett / tényleges kedvezményezett neve és azonosítója, teljes cím továbbításának lehetősége, stb.)
- Közlemény (140 karakter) végponttól végpontig történő továbbítása
- Egyedi és kötegelte megbízás
- Ügyféltől ügyfélig automatizálható adatfeldolgozás (E2E STP)
- Visszautasítás és visszautalás üzenetek az eredeti műveletre hivatkoznak, az okot szabványos formában tartalmazzák.
- 2010 novembere után visszavonást is lehet kezdeményezni szabványos üzenet formájában (bankhiba,

SEPA ÁTUTALÁS SZEREPLŐI

SEPA CT modell

SDD HÁTTERE

- Nincs előzménye a nemzetközi fizetések körében
- A nemzeti konstrukciókat az ECBS mérte fel, erősen különböző az egyes országok gyakorlata (CMF, DMF)
- Két konstrukció született: „Core”, B2B*
- Mindkét fizetési mód bevezetési időpontja 2009. november 1.

* B2B itt Business to business

SEPA DD JELLEMZŐK

- A felhatalmazást a beszedőnek (CMF), B2B-ben a fizető bankjának is (CMF+DMF) meg kell küldeni
- A „papír” felhatalmazást a beszedő őrzi, felhatalmazást elektronikusan tárolja
- Elektronikus felhatalmazás / e-mandate (választható)
- A felhatalmazás minden beszedési megbízás része
- Egyszeri vagy rendszeres beszedések
- Beszedőazonosító használata

A SEPA BESZEDÉS

ALAPKONSTRUKCIÓ FŐ JELLEMZŐI

- A SEPA beszedés alapkonstrukciója – mint minden más közvetlen beszedési rendszer – a következő elven alapul: „Pénzt hívok le valakitől annak előzetes jóváhagyása alapján, és az összeget számlámon jóváírják”.
- A kötelezett a felhatalmazó levélben a kedvezményezettet beszedési megbízás benyújtására, saját bankját pedig a megbízás teljesítésére hatalmazza fel. (A kötelezettnek joga van számlája megterhelését letiltani közvetlen beszedések esetére). A felhatalmazás papír alapon vagy elektronikus formában is megadható. A felhatalmazás az utolsó közvetlen beszedés kezdeményezésétől számított 36 hónapig érvényes. A beszedő a felhatalmazást annak lejártáig, illetve a nemzeti jogszabályok által előírt ideig köteles megőrizni.
- A rendszer európénznemben történő beszedésekre terjed ki. Előfeltétel, hogy mind a beszedő, mind pedig a kötelezett rendelkezzen a SEPA területén működő banknál vezetett bankszámlával, a közvetlen beszedést végrehajtó hitelintézetnek pedig a SEPA beszedési rendszer regisztrált résztvevőjének kell lennie. A rendszer eseti és rendszeres beszedések lebonyolítására egyaránt alkalmas, a megbízásoknak nincs értékhatára.

A VÁLLALATOK KÖZÖTTI SEPA BESZEDÉS FŐ JELLEMZŐI

A vállalatok közötti SEPA beszedés (SEPA Business to Business Direct Debit – B2B DD) képezi azoknak a beszedési termékeknek és szolgáltatásoknak az alapját, amelyek segítségével egy vállalat, mint kötelezett, a másik vállalattal, mint jogosulttal szemben fennálló fizetési kötelezettségeiket közvetlen beszedés útján teljesítheti.

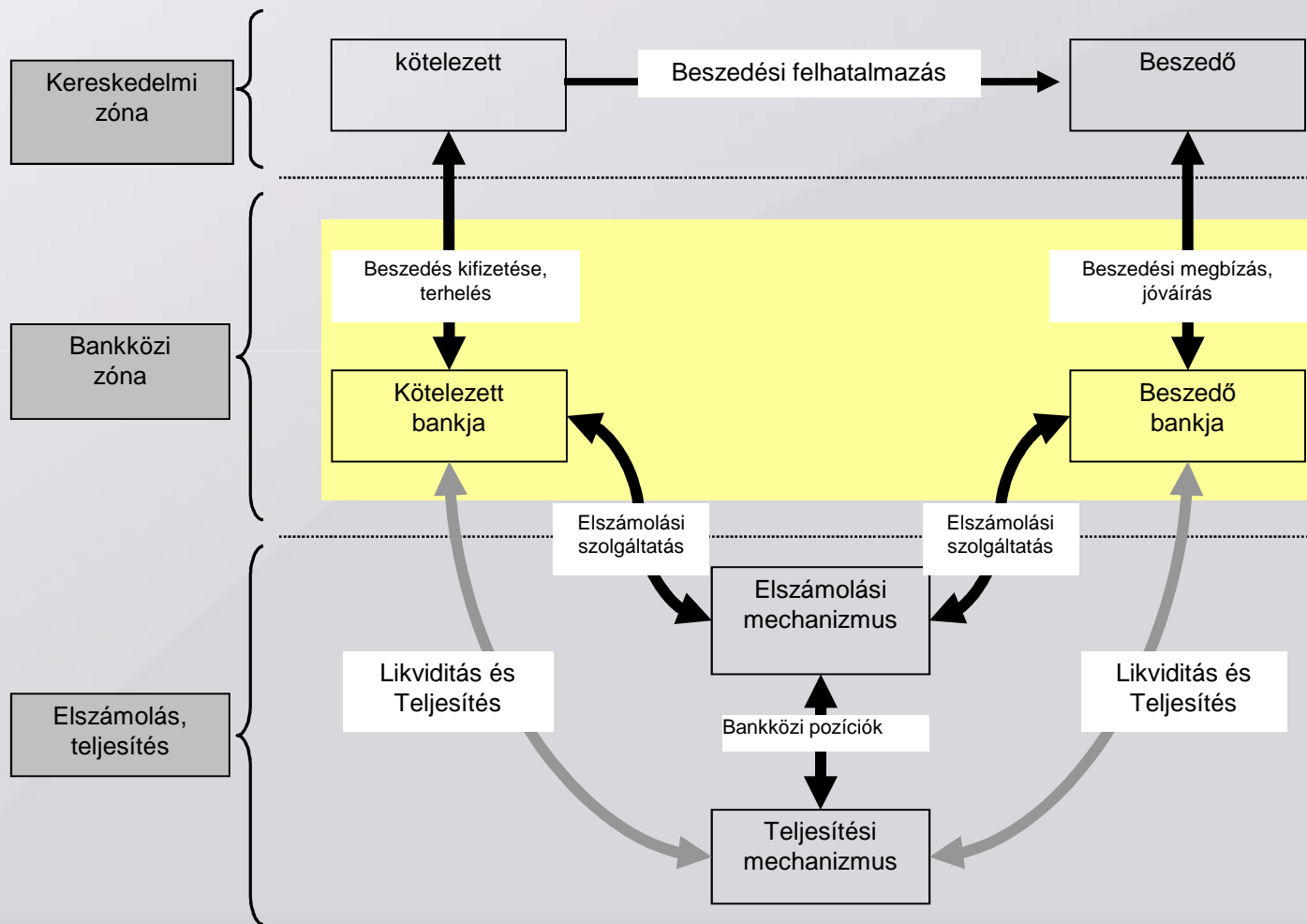

A SEPA beszedés alapkonstrukciója és a vállalatok közötti SEPA beszedés közti legfontosabb eltérések

- A vállalatok közötti beszedésben a kötelezett nem jogosult az érvényes felhatalmazás alapján teljesített beszedés visszatérítésére (REFUND).
- A kötelezett bankja köteles ellenőrizni a beszedési megbízás érvényességét, összevetve azt a felhatalmazásban szereplő információkkal. Az egyes beszedések ellenőrzésének módjáról a kötelezett bankja és a kötelezett állapodnak meg.
- Az adott ország jogszabályai alapján fogyasztónak minősülő ügyfelek (magánügyfelek) nem vehetik igénybe és számukra a beszedő nem is ajánlhatja fel ezt a fizetési módot.
- Az üzleti élet specifikus igényeihez igazodva a vállalatok közötti beszedési ciklus jelentősen rövidebb, mint az alapkonstrukcióban, és a visszautalás határideje is szorosabb.

A SEPA DD SZEREPLŐI

A SEPA SCT/SDD ELŐNYEI

- Egységes - minden uniós országra érvényes - fizetési mód
- Egységes szabvány (UNIFI 20022) és folyamatok
- Elektronikus feldolgozási lehetőségek / Straight Trough Processing – STP /

ELEKTRONIKUS FELHATALMAZÁS

- A SEPA fizetési módok lehetővé teszik, hogy az egyes bankok és banki közösségek kiegészítő szolgáltatásokat dolgozzanak ki a folyamatosan változó ügyféligenyek kielégítése érdekében. A SEPA beszedési rendszer keretében a kötelezett elektronikus úton is megadhatja a felhatalmazást (e-felhatalmazás).
- A teljes egészében elektronizált e-felhatalmazás mentesíti a kötelezettet a kinyomtatás, aláírás és postázás terhei alól. Az e-felhatalmazási folyamat a kötelezett bankja által nyújtott biztonságos internet banki szolgáltatáson alapul.
- A felhatalmazást a kötelezett internet banki azonosítói felhasználásával adhatja meg, semmilyen más azonosítóra nincs szükség. Az elektronikus felhatalmazás, mely a SWIFT által kezelt ISO szabványon alapul, biztosítja a folyamat maximális átláthatóságát.
- Az elektronikus felhatalmazás nem tartozik a SEPA beszedési mód kötelezően előírt szolgáltatási körébe, azt a bank opcionális szolgáltatásként biztosítja.

SEPA e-FELHATALMAZÁS

- Opcionális jellemző, szabályzat része
- A jogosult honlapján lehet kezdeményezni
- A kötelezett bankja e-banki kapcsolat felhasználásával jóváhagyja/verifikálja a felhatalmazást
- A kötelezett bankja jelzi, hogy a számla terhelhető
- E-felhatalmazást elektronikusan lehet módosítani, lehetőleg elektronikusan kell törölni
- Papír felhatalmazás elektronikusan módosítható, illetve törölhető
- E-felhatalmazás esetén a „refund” kérés eljárása és jogi megítélése eltérő a papíralapú műveletektől

AZ ISO 20022 ÜZENETSZABVÁNY – A SEPA ADATFORMÁTUM

Az Egységes Euró Fizetési Övezet megvalósítása az adatforgalom terén megköveteli az egységes adathalmazok és szintaxisok alkalmazását. Az EPC által előírt, a SEPA fizetési módok, így a SEPA átutalás, illetve a SEPA beszedés végrehajtása során alkalmazandó adatformátumok ilyen közös adathalmazokat testesítenek meg.

Az ISO 20022 XML üzenetszabvány alkalmazása a bankközi forgalomban kötelező. A vállalati ügyfelek számára a pénzforgalmi megbízások megadása során a SEPA adatformátumok alkalmazása javasolt, de a bankok változatlanul elfogadhatnak más adatformátumban megadott megbízásokat is

SEPA adatmodell (v2.2)

- **Üzleti szint**
igények / folyamatok / lépések (pl. CT-xx)
adathalmazok (DS-xx) / jellemzők (AT-xx)
- **Logikai szint**
összekötő kapocs az üzleti igények és a megvalósítás között;
'lefordítja' az üzleti igényeket adatfolyamatokra és logikai üzenetekre
- **Fizikai szint**
Logikai üzenetek fizikai megvalósítása a definiált szintaxis: TVS
(Technical Validation Subset – SEPA Core Requirements; AOS)
és üzenetszabványok szerint: UNIFI (ISO 20022) XML;
alkalmazása B2B / FI2FI-nél kötelező, C2B-nél ajánlott

SCT / SDD **RULEBOOK** (SÉMA) - Üzleti és Logikai szint

SCT / SDD **IMPLEMENTATION GUIDELINES** - Fizikai szint

UNiversal Financial Industry ISO 20022

- XML formátum
 - öndokumentáló metanyelv (**EX**tended **M**arkup **L**anguage)
 - az adatelemek / - csoportok jelzése (marked) a „tag”-gel:
`<tag>` adattartalom `</tag>`
- konzisztens
- egységes
- együttműköd(tet)ésre alkalmas (interoperability)
- rugalmas, bővíthető
- beágyazható (nesting)
- STP megvalósítás
- gyors fejlesztés (az ötlettől a megvalósításig)

EGYSÉGES ADATTÁRHÁZ (Financial Repository)

- szabványosított adatelemek / építőkövek (számla, összeg, kedvezményezett, értéknap)
- összetartozó elemek csoportosíthatók logikai üzenetekké,
- variánsok - önálló üzenetek
 - alapüzenet (közös rész),
 - használat-specifikus (pl. CUG-onként eltérő) részek
- MT és MX együttélése (coexistence) - leképezés (mapping translation)
pl. MT103 ↔ pacs.008.001.01

SWIFT Standards Tools

- SWIFT Standards Handbook for XML Messages
(≈ FIN User Handbook)
- SWIFT Standards Financial Dictionary
 - Payment (C2B, Bulk Credit Transfer; Treasury)
 - Securities
 - Treasury
- SWIFT Standards XML for Implementation

XML üzenet

név - egyedi, 'emberi fogyasztásra', dokumentációban használatos
azonosító - (MX) egyedi, struktúrált, gépi feldolgozásra alkalmas

MX[a-z]{4,4}. [a-z 0-9].{3,3}.[0-9].{3,3}.[0-9]{2,2}

üzleti terület

funkció

variáns

verzió

MX pain .001.001.01 (Core CT)

MX pacs.008.001.01 (FI2FI)

Üzleti területek - példák

PAIN	- Payment Initiation	(MT 101, MT 201, ..)
PACS	- Payment Clearing and Settlement	(MT 102, MT 103, MT 200, ...)
CAMT	- Cash Management	(MT 210, MT 900, ...)
SESE	- Securities Settlement	(MT 528-529, MT 540 - 548)
SEMT	- Securities Management	(MT 535 - 538)
REDA	- Reference Data	nincs megfelelő FIN üzenet
ACMT	- Account Management	nincs megfelelő FIN üzenet

SCT ÜZENET FELÉPÍTÉSE (jelölések)

Implementation Guidelines - UNIFI (ISO 20022) XML szabvány formátum

1. oszlop: üzenet-elem sorszáma (index no.)
UNIFI (ISO 20022) XML szabvány szerint
2. oszlop: kötelező $[1..n]$ / választható $[0..n]$ és gyakoriság $[1 / 0..n]$
3. oszlop: üzenet-elem neve
UNIFI (ISO 20022) XML szabvány szerint

SCT ÜZENET (pacs.008.001.01, DS-02) FELÉPÍTÉSE

<i>Index</i>	<i>Mult</i>	<i>Message element</i>	<i>SEPA Core Req.</i>
1.0	[1..1]	+ Group Header	
1.1	[1..1]	++ Message Identification	EGYEDI a kezd.-nél
1.2	[1..1]	++ Creation Date and Time	
1.4	[1..1]	++ Number Of Transactions	≤ 100 000
1.6	[0..1]	++ Total Interbank Settlement Amount	KÖTELEZŐ , ≤ total Σ ≤ 15*9.99
1.7	[0..1]	++ Interbank Settlement Date	KÖTELEZŐ (AT-42)
1.8	[1..1]	++ Settlement Information	
1.9q	[1..1]	+++ Settlement Method	CLRG
1.11	[0..1]	+++ Clearing System	
1.20	[0..1]	++ Payment Type Information	
1.21	[0..1]	+++ Instruction Priority	
1.22	{Or	+++ Service Level	
1.23	{Or	++++ Code	SEPA
1.24	Or}	++++ Proprietary	
1.30	[0..1]	++ Instucting Agent	csak BIC lehet
1.31	[0..1]	++ Instucted Agent	csak BIC lehet

SCT ÜZENET (pacs.008.001.01, DS-02) FELÉPÍTÉSE

<i>Index</i>	<i>Mult</i>	<i>Message element</i>	<i>SEPA Core Req.</i>
2.0	[1..n]	+ Credit Transfer Transaction Information	
2.1	[1..1]	++ Payment Identification	
2.1	[1..1]	+++ Transaction Identification	AT-43 (EGYEDI a kezd.-nél)
2.1	[1..1]	+++ End to End Identification	AT-41
2.12	[1..1]	++ Interbank Settlement Amount	AT-04
2.23	[1..1]	++ Charge Bearer	SLEV
2.37	[1..1]	++ Debtor	
2.37	[0..1]	+++ Name	AT-02, KÖTELEZŐ
2.37	[0..1]	+++ Postal Address	AT-03
2.37	[0..5]	++++ Address Line	csak 2 előfordulás
2.37	[1..1]	++++Country	ha van cím, akkor ez KÖTELEZŐ
2.38	[0..1]	++ Debtor Account	AT-01, KÖTELEZŐ, IBAN
2.39	[1..1]	++ Debtor Agent	AT-06, kezdem. bank BIC

SCT ÜZENET (pacs.008.001.01, DS-02) FELÉPÍTÉSE

<i>Index</i>	<i>Mult</i>	<i>Message element</i>	<i>SEPA Core Req.</i>
2.41	[1..1]	++ Creditor Agent	AT-23, kedv. Bank BIC
2.43	[1..1]	++ Creditor	
2.43	[0..1]	+++ Name	AT-21, KÖTELEZŐ
2.43	[0..1]	+++ Postal Address	AT-22, kedv. címe
2.43	[0..5]	++++ Address Line	csak 2 előfordulás
2.37	[1..1]	++++Country	
2.44	[0..1]	++ Creditor Account	AT-20, KÖTELEZŐ , IBAN

SCT üzenet - példa

```
<GrpHdr>  
  <MsgID> SPACENELKULEGYEDINEKKELLENNIE</MsgID>  
  <CreDtTm>2009-05-13</CreDtTm>  
  <NbOfTx>1</NbOfTx>  
  <TtlIntrBkSttlmAmt CCY = "EUR"> 70000.00 </TtlIntrBkSttlmAmt >  
  <IntrBkSttlmDt>2009-05-14</IntrBkSttlmDt>  
  <SttlmInf>  
    <SttlmMtd> CLRG </SttlmMtd>  
  </SttlmInf>  
  <Pmtplnf>  
    <SvcLvl>  
      <Cd>SEPA</Cd>  
    </SvcLvl>  
  </Pmtplnf>  
</GrpHdr>
```


SCT üzenet – példa (folyt.)

<CdtTrfTxInf>

<PmtId>

<EndToEndId>EZ EGY MINTA CSUPAN</EndToEndId>

<TxId>EGYEDIAZORIGINATORNAL</TxId>

</PmtId>

<IntrBkSttlmAmt CCY = "EUR"> 70000.00 >

</IntrBkSttlmAmt>

<ChrgBr>SLEV</ChrgBr>

SCT üzenet – példa (folyt.)

```
<Dbtr>  
  <Nm>KULDO NEVE</Nm>  
</Dbtr>  
<DbtrAcct>  
  <Id>  
    <IBAN> KULDO IBAN SZAMLASZAMA</IBAN>  
  </Id>  
</DBtrAcct>  
<DbtrAgt>  
  <FinInstnId>  
    <BIC>DIRPFRAA</BIC>  
  </FinInstnId>  
</DbtrAgt>
```


SCT üzenet – példa (folyt.)

```
<CdtrAgt>  
  <FinInstnId>  
    <BIC> DIRPFRBB</BIC>  
  </FinInstnId>  
</CdtrAgt>  
<Cdtr>  
  <Nm>KEDVEZMENYEZETT NEVE</Nm>  
</Cdtr>  
<CdtrAcct>  
  <Id>  
    <IBAN> KEDVEZMENYEZETT IBAN SZAMLASZAMA </IBAN>  
  </Id>  
</CdtrAcct>  
</CdtTrfTxInf>
```


PÉLDÁK 1.

Nem lehetne szóköz

/CNR/876543/DOC/894584334/DOC/894584335/ 45.56/ 27072009

/CNR/876543/ jelentése 876543 ügyfél

/DOC/894584334 jelentése számlaszám 894584334 számla szerint fizetve

/DOC/894584335/ 45.56 / 27072009 jelentése 894584335 sz. 27072009 kelt számlára csak 45.56 fizettek

**/CNR/876543/DOC/94584334/DOC/94584335/ 45.56/
27072009/DOC/94584336/ -34.10**

/CNR/876543 jelentése ügyfélszám: 876543

/DOC/94584334 azt jelenti, hogy 94584334 számlát számla szerint fizetik

/DOC/94584335/ 27072009/ 45.56 jelentése 94584335 számlára, ami 27072009 kelt, csak 45.56 fizetnek

/DOC/94584336/ -34.10 azt jelenti, hogy 94584336 jóváírási értesítő 34.10 összegre, amit levontak az átutalásból (ha ez lett volna a jóváírási értesítő végösszege, akkor az összeget el lehetett volna hagyni)

PÉLDÁK 2.

- **/RFS/RF23567483937849450550875**
- Ellenőrzőszámmal ellátott, ISO szabvány szerinti követelésazonosító.
- **/RFB/9876096598656344**
- Kedvezményezett által definiált helyi azonosító.
- Ellenőrzőszámot tartalmazhat. Az összeget nem kell specifikálni, mert szerződés szerinti.
- **/RFB/9876096598656344/ 45.56/ 27072009**
- A kedvezményezett helyi szabvány szerinti követelésazonosítót adott, a hivatkozási dátum 27072009 és a fizetett összeg: 45.56.
- **/PUR/SAL/TXT/salary number 1234578 November 2008**
- 2008. november hóra vonatkozó alkalmazotti fizetés
- **/URI/8798877/URL/mailbox@system.company.com**
- Hivatkozás a 8798877 számú átutalási értesítésre, amit az alábbi mail címre küldtek.
- **/CNR/876543/TXT/ADVANCED PAYMENT FOR PROJECT SAUDI ARABIA TELECOM**
- Ügyfélszám és szöveg vegyesen.

A dokumentációk elérhetősége

A rendszerrel kapcsolatos követelményeket, jogokat és kötelezettségeket az EPC által jóváhagyott SEPA átutalási szabálykönyv és alkalmazási útmutató rögzíti. A SEPA átutalás érvényes szabálykönyve és alkalmazási útmutatója az EPC és a Magyar SEPA Egyesület honlapján elérhetőek.

www.europeanpaymentscouncil.hu
www.sepahungary.hu

Az előadás alapját képezte:
EPC127-09_SEPA for IT Providers_v 1.0

Köszönöm figyelmüket!

Rácz Zsolt

Magyar SEPA Egyesület

racz.zsolt@mail.giro.hu